

Vervangingsindex: houd slecht producerende jonge zeugen aan

Fred Vos, PV; Liesbeth ter Elst-Wahle, Elsevier; Peter Vesseur, PV

Het PV heeft een index ontwikkeld om op basis van objectieve criteria zeugen te kunnen vervangen. Het blijkt dat slecht producerende jonge zeugen beter kunnen worden **aangehouden**. De index is een praktisch bruikbaar hulpmiddel bij vervangingsbeslissingen.

Vanaf januari 1994 tot en met maart 1996 is bij het Praktijkonderzoek Varkenshouderij het project 'Vergelijking van vier bedrijfssystemen voor guste en drachtige zeugen' uitgevoerd. Voor een eerlijke vergelijking moesten de zeugen op objectieve criteria worden vervangen. Daarvoor is de Vewangingsindex ontwikkeld. De Vewangingsindex is gebaseerd op een techniek die door Ruud Huime is ontwikkeld aan de Landbouwniversiteit in Wageningen. Op basis van de bedrijfsgemiddelden en herhaalbaarheden in technische resultaten en de verwachte lange-termijnprijzen voor opfokzeugen, voer, biggen en slachtzeugen, kan per zeug een index worden berekend. Hiervoor wordt een tabel aangemaakt met een index voor vrijwel elke mogelijke combinatie van individuele zeugkenmerken. De volgende vijf zeugkenmerken worden hierbij meegenomen: de pariteit, het aantal levend geboren biggen in de voorlaatste en laatste worp, het laatste interval spenen tot eerste inseminatie en het aantal keren terugkomen in de huidige pariteit.

De berekende index wordt daarna gecorrigeerd voor een negental objectief vastgestelde aanvullende zeugkenmerken, waaronder de uniformiteit van de toom bij geboorte en het aantal doodgelegen biggen in de laatste worp. Deze correctie kan positief of negatief uitvallen. De index die na de correctie resulteert is de Vewangingsindex.

Is de Vewangingsindex positief, dan is de toekomstige gebruikswaarde van een zeug met die kenmerken naar verwachting hoger dan die van een vervangende opfolaeug. Met andere woorden: het is beter zo'n zeug aan te houden. Is de index negatief, dan is het naar verwachting beter deze zeug te vervangen.

Als de gemiddelde technische resultaten van de zeugen zijn veranderd of als de lange-termijnverwachtingen voor prijzen zijn veranderd, dan moet

de tabel met indices opnieuw worden aangemaakt. Zo blijft de Vewangingsindex afgestemd op de bedrijfsspecifieke situatie en de verwachte prijzen.

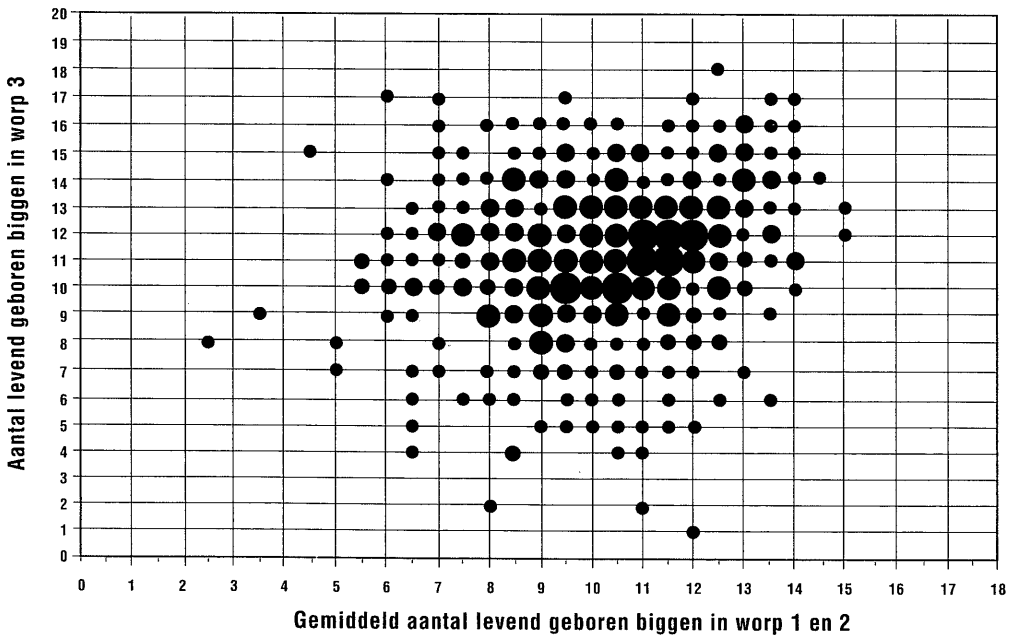
Aanhouden van slecht producerende jonge zeugen

Tijdens de proef werd bij elke zeug die werd gespeend, terugkwam of leeg bleek, eerst gekeken of die zeug in aanmerking kwam voor gedwongen afvoer; daarvoor hanteert het Praktijkonderzoek Varkenshouderij een strak protocol. Was er géén sprake van gedwongen afvoer, dan werd van die zeug (automatisch) de Vewangingsindex bepaald. De Vewangingsindex bepaalde dan of de zeug werd aangehouden of vervangen. Het meest in het oog springende effect van toepassing van de Vewangingsindex is dat jonge zeugen in de eerste drie tot vier pariteiten altijd worden aangehouden, ongeacht het aantal levend geboren biggen in de voorgaande worpen. Varkenshouder-s veronderstellen vaak dat zeugen die kleine tomen hebben gebracht in de voorgaande worpen, dit ook zullen doen in de volgende worp. Daarom worden slecht producerende jonge zeugen vaak vervangen. Het aantal levend geboren biggen in de voorgaande worpen zegt echter veel minder over het te verwachten aantal biggen in de volgende worp dan veel varkenshouders denken. Dit kan worden geïllustreerd aan de hand van figuur 1. Deze figuur is gebaseerd op gegevens van het proefbedrijf in Rosmalen. Op de horizontale as staat het gemiddelde aantal levend geboren biggen in de eerste twee worpen. Op de verticale as staat het aantal levend geboren biggen in de derde worp. Voor elke gevonden combinatie is een punt getekend. Hoe groter de punt, hoe meer zeugen er met die combinatie zijn gevonden. Als het aantal levend geboren biggen in de eerste twee worpen veel zou

zeggen over het te verwachten aantal biggen in de derde worp, dan zou er in de puntenwolk een stijgende lijn te zien zijn. Dat is nauwelijks het geval. Het gemiddelde aantal levend geboren biggen per pariteit is een veel betere maat voor het verwachte aantal levend geboren biggen. Daarom hebben slecht producerende jonge zeugen eigenlijk altijd een Vervangingsindex groter dan 0, terwijl goed producerende oude zeugen vrij snel een Vervangingsindex kleiner dan 0 kunnen hebben. Hoewel het begrijpelijk is dat varkenshouders slecht producerende jonge zeugen willen vervangen en goed producerende oude zeugen willen aanhouden, is dat bedrijfseconomisch gezien dus niet altijd verstandig.

Conclusies

De Vervangingsindex is een goed hulpmiddel bij vervangingsbeslissingen. De correctie van de index voor de negen aanvullende zeugkenmerken heeft een beperkte waarde. Er kan dus worden volstaan met de ongecorrigeerde index. Deze ongecorrigeerde index lijkt sterk op de TG-index (= Toekomstige Gebruikswaarde) van CBK. De TG-index is net als de Vervangingsindex afgeleid van de techniek die de heer Huime aan de Landbouwniversiteit heeft ontwikkeld. Daarom is de TG-index even goed bruikbaar. ■

Figuur 1: Het aantal levend geboren biggen in worp 3 in relatie tot het gemiddeld aantal levend geboren biggen in de worpen 1 en 2. Dit betreft gegevens van zeugen van het proefbedrijf te Rosmalen die drie worpen hebben gebracht na eerste inseminaties in de periode 1 juli 1992 t/m 31 december 1996 (n = 614). Grotere punten representeren meer waarnemingen voor een zekere combinatie.